

Αύγουστος Κορτώ

Η Άλλη Κατερίνα

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΕΚΛΟΓΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

Η ΑΛΛΗ ΚΑΤΕΡΙΝΑ

ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ

- ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΩΝ ΒΙΤΣΙΩΝ, διηγήματα (Εξάντας, 1999)
- ΡΑΜΠΑΣΤΕΝ, μυθιστόρημα (Εξάντας, 1999)
- ΤΟ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ, μυθιστόρημα (Εξάντας, 2000)
- ΣΤΟΙΧΕΙΩΜΕΝΟΣ, μυθιστόρημα (Εξάντας, 2001)
- ΑΝΙΜΑΛ, αστυνομικό μυθιστόρημα (Εξάντας, 2002)
- Ο ΓΑΥΠΤΗΣ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΥ, νουβέλα (Οδός Πανός, 2002)
- ΟΙ ΝΕΡΑΪΔΕΣ ΤΟΥ ΜΑΝ, αστυνομικό μυθιστόρημα
(Εξάντας, 2003, Καστανιώτης, 2013)
- Ο ΓΙΟΣ ΤΗΣ ΤΖΟΚΟΝΤΑ, νουβέλα (Εξάντας, 2003)
- Η ΛΥΣΣΑ, νουβέλα (Μίνωας, 2004)
- ΑΥΤΟΚΤΟΝΩΝΤΑΣ ΑΣΥΣΤΟΛΑ, μυθιστόρημα (Καστανιώτης, 2005)
- Ο ΔΑΙΜΟΝΙΣΤΗΣ, μυθιστόρημα (Καστανιώτης, 2007)
- Ο ΑΦΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ, μυθιστόρημα (Καστανιώτης, 2008)
- ΔΕΚΑΕΞΙ, μυθιστόρημα (Καστανιώτης, 2010)
- ΤΑ ΟΡΦΑΝΑ, θεατρικοί μονόλογοι (Ποταμός, 2012)
- Ο ΤΑΞΙΤΖΗΣ ΤΩΝ ΟΥΡΑΝΩΝ, ποίηση (Οδός Πανός, 2012)
- Η ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΜΙΑΣ ΣΚΥΛΑΣ, μυθιστόρημα (Διόπτρα, 2013)
- ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΗΣ ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ, μυθιστόρημα (Εκδ. Πατάκη, 2013)
- ΕΠΕΙΔΗ ΕΙΝΑΙ Η ΚΑΡΔΙΑ ΜΟΥ, μυθιστόρημα (Εκδ. Πατάκη, 2014)
- ΕΡΩΣ ΑΝΙΚΑΤΕ ΜΑΣΑΝ, ευθυμογραφήματα (Εκδ. Πατάκη, 2015)
- Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΠΟΥ ΕΤΡΩΓΕ ΠΟΛΛΑ, ευθυμογραφήματα
(Καστανιώτης, 2012, αναθεωρημένη έκδοση Εκδ. Πατάκη, 2016)
- ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ (Εκδ. Πατάκη, 2016)
- ΜΙΚΡΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΡΕΛΑΣ, αυτοβιογραφικό μυθιστόρημα
(Εκδ. Πατάκη, 2016)
- ΡΕΝΑ, μυθιστόρημα (Εκδ. Πατάκη, 2017)
- ΦΩΤΙΑ ΣΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΠΑΧΑ, ευθυμογραφήματα (Εκδ. Πατάκη, 2018)
- ΣΚΥΛΙΣΙΑ ΨΥΧΗ, μυθιστόρημα (Εκδ. Πατάκη, 2018)
- ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΤΟΥ ΛΕΟΝΑΡΝΤΟ, μυθιστόρημα (Εκδ. Πατάκη, 2019)
- ΔΕΣΠΟΙΝΑ, μυθιστόρημα (Εκδ. Πατάκη, 2020)
- Η ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΧΕΙΡΟΤΕΡΗ ΜΕΡΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΣΟΥ (Εκδ. Πατάκη, 2020)
- ΟΤΑΝ ΚΟΙΜΟΥΝΤΑΙ ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΜΟΥ, μυθιστόρημα (Εκδ. Πατάκη, 2021)
- ΜΙΣΟ ΠΑΙΔΙ, ιστορία μυστηρίου (Εκδ. Πατάκη, 2021)

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ ΚΟΡΤΩ

Η άλλη Κατερίνα

μυθιστόρημα

Θέση υπογραφής δικαιούχου δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας,
εφόσον αυτή προβλέπεται από τη σύμβαση.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως άνευ γραπτής αδείας του εκδότη η κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις Πατάκη – Σύγχρονη ελληνική λογοτεχνία

Πεζογραφία – 522

Αύγουστος Κορτώ, *Η άλλη Κατερίνα*

Υπεύθυνος έκδοσης: Κώστας Γιαννόπουλος

Επιμέλεια – Διόρθωση: Νάντια Κουτσοουρούμπα

Σελιδοποίηση: Κωνσταντίνος Καπένης

Copyright© Σ. Πατάκης Α.Ε.Ε.Δ.Ε. (Εκδόσεις Πατάκη)

και Αύγουστος Κορτώ, Αθήνα, 2022

Πρώτη έκδοση από τις Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα,

Απρίλιος 2022

Κ.Ε.Τ. Ε164 Κ.Ε.Π. 171/22 ISBN 978-960-16-8594-6

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ.

ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 801.100.2665, 210.52.05.600, ΦΑΞ: 210.36.50.069

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078

ΥΠΟΚ/ΜΑ: ΚΟΡΥΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ – ΠΕΡΙΟΧΗ Β' ΚΤΕΟ), 57009 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ,

ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, 2310.75.51.75, ΦΑΞ: 2310.70.63.55

Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

Στο Κουτάβι – χωρίς εσένα
ούτε αράδα
ούτε λέξη
ούτε ζωή

*Όποιος θέλει να εισέλθει στην ουράνια σφαίρα,
πρέπει πρώτα να μπει στο σώμα της μητέρας του
και να πεθάνει εντός του*
Ανώνυμος αλχημιστής του 11ου αιώνα

*Δεν πρέπει ν' αγγίζουμε τα είδωλα
– μας μένει η χρυσόσκονη στα χέρια.*

Γκυστάβ Φλωμπέρ

*Πού θα πας, Ρήνα μου,
Ρήνα Κατερίνα μου.*

Νίκος Γκάτσος

Βρίσκομαι σ' ένα κελί.

Οι τοίχοι, το ταβάνι, το πάτωμα, είναι φτιαγμένα από μεγάλες, άθραυστες, φωτεινές επιφάνειες. Πόρτες, παράθυρα, πουθενά. Ούτε έπιπλα.

Όταν κουλουριάζομαι χάμω και προσπαθώ να κοιμηθώ, το φως δυναμώνει, γίνεται εκτυφλωτικό, τρυπάει τα βλέφαρα και μου κλέβει τον ύπνο.

Όταν διψάω, ακούω ολόγυρα ένα γάργαρο κελάρυσμα, και κάτω από τα πόδια μου διακρίνω ρεύματα που κυλούν μέσα στην άσπρη λάμψη. Πέφτω και χτυπάω το πάτωμα με λύσσα, κολλάω τα χείλη και γλείφω το διαυγές υλικό. Τίποτα.

Όταν πεινάω, ο αέρας γεμίζει ευωδιές – ψητό κρέας, γινωμένο πεπόνι, ψάρι στη σχάρα, τσιγαριστό κρεμμύδι, λιωμένη σοκολάτα. Το στόμα μου γεμίζει σάλιο, τα μάτια μου βουρκώνουν απ' την απελπισία, αλλά κρατιέμαι, δεν πρέπει να κλάψω, γιατί τα δάκρυα και τα σάλια, μόλις χυθούν, μετατρέπονται σε κάτι που κοχλάζει σαν οξύ, και μου καίει το δέρμα. Αν δεν τα καταφέρω, αν λυγίσω, γεμίζει ο τόπος αίματα.

Όταν πασχίζω να ξεφύγω, να ονειρευτώ, να πάω κά-

που αλλού με το μυαλό –στο παρελθόν, το ευλογημένο παρελθόν, κι ας μην το θυμάμαι, κάτι θα έζησα πριν βρεθώ εδώ, κάτι καλύτερο, ανθρώπινο–, οι φωτεινές επιφάνειες αρχίζουν να βγάζουν έναν διαπεραστικό βόμβο που μου πληγιάζει τα αυτιά, σκοτώνει κάθε σκέψη.

Δεν ξέρω πόσες μέρες, πόσα χρόνια είμαι κλεισμένη εδώ μέσα, αν έχω γεράσει –δεν μπορώ να αντικρίσω τον εαυτό μου, και κάτω απ' τα μαύρα μου ρούχα, τα χέρια μου ψηλαφίζουν μια σάρκα που αλλάζει, μετακινείται, σφίγγει, νερουλιάζει, καίει, παγώνει– ή αν είμαι εξόριστη απ' τον χρόνο, φυλακισμένη έξω απ' το σύμπαν.

Η υστερία, έχω μάθει, δεν βοηθά, η απόγνωση δεν ωφελεί: όσες φορές κι αν κοπανήσω το κεφάλι μου στον τοίχο, ή αν βυθίσω τα νύχια στα μάτια μου, στο τρυφερό δέρμα που καλύπτει τις καρωτίδες, δεν μπορώ να αυτοκαταστραφώ.

Τέτοια άθλια αθανασία, μονολογώ, τέτοιο αδιάλειπτο μαρτύριο, μόνο μία εξήγηση έχει: είμαι στην Κόλαση, με κάπα κεφαλαίο· όχι στον τάχαμου Άδη της ανθρώπινης δυστυχίας, στο ψυχικό σκοτάδι των ζωντανών, αλλά στη Σεόλ, στη Γέενα, στον Τάρταρο – στον σκουπιδοντενεκέ έξω απ' το σπίτι του Θεού.

Άλλοτε, πάλι, η φρικτή αδράνεια με ξεγελάει, και νομίζω ότι γεννήθηκα εδώ – μα όποιος γεννιέται ζει, κι ο ζωντανός πρέπει να φάει και να πει, άρα είμαι νεκρή, ή κάτι χειρότερο από νεκρή. Ο τρόμος θολώνει τον νου μου πριν ξεσπάσει το βουητό.

Και ξάφνου, ύστερα από αιώνες, χιλιετίες υποταγής, αφού έχω ματώσει αμέτρητες φωνητικές χορδές να ωρούμαι –*Βγάλτε με από δω μέσα! Αφήστε με να φύγω! Μια χούφτα νεράκι, έλεος!*–, σκέφτομαι την πρώτη λέξη που θα 'πρεπε να 'χα ξεστομίσει, μόλις άνοιξα τα μάτια μου σ' αυτή τη φυλακή – και στέκοντας εκεί που σε κανονικό κελί θα βρισκόταν η πόρτα, ρωτάω πνιχτά: *Γιατί;*

Κάτι σαν γέλιο περνάει αχνά τη λαμπερή μεσοτοιχία, και μια φωνή, γυναικεία, προφέρει σιγανά μερικές λέξεις. Κολλάω τ' αυτί στο φως, να την ακούσω:

Πέθανες πνιγμένη απ' το φαρμάκι σου.

Είμαι, λοιπόν, πεθαμένη. Η βεβαιότητα σχεδόν με ανακουφίζει.

Μα δεν μπορεί να υπάρχουν δισεκατομμύρια τέτοια κελιά, ένα για κάθε νεκρό.

Γιατί; Ξαναρωτάω. Γιατί εδώ; Γιατί σε μένα;

Ένα φύσημα ακούγεται, κι οσμίζομαι καπνό. Τόσον καιρό εδώ μέσα, ξέχασα πόσο έχω λαχταρήσει ένα τσιγάρο. Η πίκρα του καπνού γλυκιά επειδή ζούσες. Λήθη, μητέρα της Κόλασης.

Πέθανες απ' το δικό σου χέρι, λέει η φωνή, και πριν χωνέψω αυτό που ακούω, καταλαβαίνω ότι η γυναίκα που μιλά –ο σχολαστικός βασανιστής μου– είμαι εγώ.

Κατερίνα; ψελλίζω.

Σωπαίνει: σωπαίνω. Πώς γίναμε δύο; Πού ήταν, τόσα χρόνια; Πώς με βρήκε;

Το γέλιο της τώρα είναι τόσο δυνατό, που γυρίζω απότομα απ' την άλλη, περιμένοντας να δω τον τύραννο εαυτό μου να απολαμβάνει τον πόνο μου.

Τίποτα δεν κατάλαβες, μου λέει, κι η παγερή φωνή αντηχεί από κάθε γωνία του κελιού. Εγώ ήμουν πάντα εδώ.

Ο καπνός του τσιγάρου πυκνώνει, τον βλέπω, γκρίζα πέπλα και κύματα που σκεπάζουν το φως, και για πρώτη φορά σκέφτομαι ότι υπάρχει και χειρότερη φυλακή – κι αν όλα σκοτεινιάσουν;

Ο γιος σου σε βρήκε, λέει η άλλη Κατερίνα.

2

Ποτέ δεν θα το συνηθίσω, το άδειο κρεβάτι. Δεν είναι άδειο, θα μου πεις – κοιμάσαι εσύ. Αλλά ο εαυτός είναι κάλπικο νόμισμα – δεν μετράει παντού. Όταν είσαι μόνος στο σπίτι, το σπίτι είναι έρημο. Έτσι και το διπλό κρεβάτι.

Θα 'πρεπε να 'χα εξασκηθεί· στον υπόλοιπο χάρτη της ζωής μου, έχω μάθει να σηκώνω το πένθος. Πάνε επτά χρόνια, άλλωστε. Όμως κάθε φορά που ξυπνάω κι αντικρίζω το ατσάκιγο σεντόνι, το αφράτο μαξιλάρι, νιώθω, για μια στιγμή, τον πόνο φρέσκο, σαν ξεριζωμένο δόντι. (Μοιραία, ο νους μου πάει στα δόντια: είναι τόσο λίγα, φυτρώνουν τόσο νωρίς: φτιαγμένα να

τα κλαις μισόν αιώνα. Και φυσικά τα χέρια του τα ήξε-
 ραν τόσο καλά, τα μάγευαν.) Ίσως να φταίει που δεν
 το χάρηκε, το τελευταίο μας κρεβάτι, ίσως να το ση-
 μάδεψε ο χαμός: τέσσερις μήνες αφού τ' αγοράσαμε,
 έσβησε πάνω του, ο καλός μου.

Όπως και να 'χει, είναι ο τόπος του καημού μου. Δο-
 κίμασα ό,τι κόλπο μού κατέβαινε: να κοιμάμαι στο
 πλευρό του, προς την μπαλκονόπορτα· να βγάλω το
 μαξιλάρι, και να ξαπλώνω στη μέση (η χειρότερη ιδέα,
 προδοσία: νόμιζα ό,τι όλη η κρεβατοκάμαρα έγερνε στο
 κενό, πως θα γλιστρούσα στο μπαλκόνι)· να στήνω τα
 σεντόνια και το πάπλωμα σαν βουναλάκι δίπλα μου,
 για να μικραίνει στο μάτι, να μοιάζει φωλιά για ένα
 σώμα. Τζίφος: ο ύπνος με βρίσκει πάντα στην ακρού-
 λα μου, με το πρόσωπο στραμμένο στην ντουλάπα, κι
 όταν ανοίγω τα μάτια, και γυρίζω προς το μέρος του,
 αγγίζοντας σπασμωδικά με το τυφλό μου χέρι, ο αέ-
 ρας είναι κρύος, με μια ψύχρα στερητική, και το στρώ-
 μα απλώνεται αδειανό, απέραντο, λες και το σεντόνι,
 άσπρο ή γαλάζιο, πασχίζει να ενωθεί με τον θερμαϊκό,
 με την κοιλιά του ουρανού και τη σκιά του Ολύμπου,
 που ήταν η αγαπημένη του θέα, τα πρώτα χρόνια, πριν
 το Καραμπουρνάκι γίνει περιζήτητο, κι υψωθούν ολό-
 γυρα, σαν νεκρικά κεριά, σαν φρενιασμένα μανιτάρια,
 δεκάδες πολυκατοικίες.

Η Ζωή πιστεύει ότι φταίει όλο το υπνοδωμάτιο
 –Αφού το κρατάς απείραχτο σαν τέμπλο, μου 'χε πει

κάποτε— κι έχει προσφερθεί να βοηθήσει, κι ας μένει στην Αθήνα: να 'ρθει με μπόλικες σακούλες σκουπιδιών και ν' αδειάσει τα πάντα, υπάρχουν ένα σωρό οργανώσεις που μαζεύουν ρούχα για άστεγους. Έχει δίκιο, αν και τα πράγματα του μπαμπά της δεν με βαραίνουν — μόνο το κρεβάτι. Όλα τ' άλλα, είναι η πυξίδα μου, που συμβουλευόμαι μια στο τόσο, το σταθερό σημείο που κρατάει, όταν νιώθω αδύναμη, τον κόσμο στη θέση του. Όπως το κομοδίνο του: αν εξαιρέσεις το ξεσκόνισμα, σχεδόν ποτέ δεν το σκαλίζω, κι ας ξέρω επακριβώς τι περιέχει το συρτάρι: παστίλιες ευκαλύπτου (για να με ξεγελάει ντεμέκ, όταν κάπνιζε κρυφά), ένα μισογεμάτο πακέτο Μάλμπορο λάιτ (για όταν βαριόταν να παίζει κρυφτούλι), δυο τεύχη μιας ψυχιατρικής επιθεώρησης με κάτι ακατάληπτα άρθρα του Πέτρου (τα 'χε διαβάσει κιόλας, με τα χίλια ζόρια, από ακλόνητο πατρικό καθήκον), μια αλοιφή για αιμορροΐδες (η θέση της ήταν στο μπάνιο, αλλά την είχε κι αυτή μυστικό, υποτίθεται: οι άντρες νομίζουν ότι φρίτουμε με την παραμικρή φθορά του κορμιού τους — πέντε μέρες περίοδος θα τους συνέφερναν), κάτι φτηνιάρικα γυαλιά πρεσβυωπίας, γιατί τα καλά τα ξεχνούσε διαρκώς σε ταβέρνες και μπαρ (κι έπειτα έκλεβε τα δικά μου, και δεν μπορούσα να διαβάσω, και γινόμουν έξαλλη), κι ένα κουτί γενόσημα βιάγκρα, για τις φορές που είχαμε το κουράγιο να αναμετρηθούμε με το σεξ.

Ο μεγαλύτερος χουρντάς —έτσι θα περιέγραφε τα

ορφανά του αποκτήματα το Τσουκαλάκι, που 'χε αδυναμία στις λέξεις που του θύμιζαν τη μάνα του (Μικρασιάτισσα, όπως κι η δική μου), και που, σαν την κόρη του, απολάμβανε το ξεσκαρτάρισμα (όταν πετούσε σαβούρα, ήταν λες κι έκανε αφαίρεση πλάκας στην ψυχή του)– είναι τα ρούχα και τα παπούτσια του, που καταλαμβάνουν το αριστερό μισό της ντουλάπας. Όταν η χηρεία μου ήταν ακόμα νωπή, κι εγώ επιρρεπής στο μελόδραμα, άνοιγα τα παλιά φύλλα που τρίζουν, έχωνα τη μούρη στα πουκάμισά του (μερικά φορεμένα, και κλεμμένα απ' τ' άπλυτα) και ρουφούσα τη μυρωδιά του, τον αφύ αντρικό του ιδρώτα και το άφτερο σείβ (Old Spice, απ' αυτό που έβαζαν κι οι δεινόσαυροι πίσω απ' τα λειριά τους), και συνήθως κατέληγα να πλαγιάζω με κάνα παλιό πουλοβεράκι του στον κόρφο. Πόνος, ο μέγας αποβλακωτής. Με τον καιρό μού πέρασε, και πια σπανίως ανοίγω αναίτιες πληγές, αν και στη φάση που η μικρή με πίεζε να βάλω φόκο στα βρακιά του μακαρίτη και να χορεύω γύρω απ' τις στάχτες, είχα ζητήσει και τη γνώμη του Πετρή. Το πένθος δεν έχει οδηγίες χρήσεως, μου 'χε πει – είναι αδύνατον να του πάρεις σταράτη κουβέντα όταν τον πιάνει η ψυχαναλυτική λόρδωση. Αν τα υπάρχοντά του επιβαρύνουν δυσανάλογα την καθημερινότητά σου, κράτα κάτι για ενθύμιο, και τα υπόλοιπα δώσ' τα. Αν πάλι δεν σ' ενοχλούν, άσ' τα. (Όμως το ενθύμιο του ξέφυγε.) Τι να πω, ίσως φοβάμαι τον οριστικό αποχωρισμό: μην τα

σαβουρντίσω, και μετά τρέχω στην Τσιμισκή να δω ποιος ζητιάνος φοράει τι.

Ξυπνώντας τώρα μ' ένα τίναγμα, τ' όνειρο γεμίζει με τη σκουριά του τρόμου το ξεραμένο μου στόμα, και για μια δυο στιγμές –τα μάτια του μισοϋπνου βλέπουν καθαρά την ψυχή– το συγκρατώ με κάθε λεπτομέρεια, μα έπειτα πεταρίζω τα μάτια, η καρδιά μου κατεβαίνει απ' το λαρύγγι, και διαπιστώνω ότι θυμάμαι ελάχιστα: μόνο ότι μ' είχαν κλείσει φυλακή, και δεν μου δίνανε να φάω.

Πριν αισθανθώ την ακοίμητη ερημιά στ' αριστερά μου, το βλέμμα μου πέφτει στο άνοιγμα της πόρτας, στο φωτεινό τρίγωνο που χύνεται απ' το μπάνιο στον διάδρομο, και καθώς η λογική δεν έχει ακόμα κατακαθίσει ολότελα στο μυαλό μου, νιώθω μια σουβλιά ελπίδας στο στήθος. Στα εξήντα του, ο προστάτης του κύρη μου είχε γίνει σαν γιαρμάς, και τον τράβαγε δυο τρεις φορές μέσα στη νύχτα για μια υποψία κατούρημα. Μα τώρα, φυσικά, κανείς δεν είναι στο μπάνιο –*Σύνελθε, Κατερίνα*–, εγώ αφήνω το φως αναμμένο, γιατί κι εγώ ξεκουρντίζομαι με τα χρόνια: ο ύπνος μου έχει γίνει αραχνοϋφαντος, τα όνειρα με τρομάζουν σαν μωρό, κι αν ανοίξω τα μάτια και δω πηχτό σκοτάδι αγριεύομαι: κάθε ήχος μετατρέπεται σε βήμα ξένου στο σαλόνι, κάθε μυτερή σκιά στο οπλισμένο του χέρι. Μέχρι να βγάλεις τις βοηθητικές ρόδες, τις ξαναχρειάζεσαι: τόσο είμαστε.

Όμως δεν παραδίδω ακόμα την αγουροξυπνημένη μου τρέλα, κι ας σβήνει με κάθε αναπνοή. Μια ικεσία αρθρώνεται εντός μου, κλήση στα επείγοντα της νύχτας, προσευχή στον Θεό των άπιστων: *Ας μην του μιλήσω, ας μη δω καν το πρόσωπό του, μόνο να γυρίσω και ν' αντικρίσω τη γραμμή της πλάτης του.* Δεν τολμώ να κοιτάξω, γλιστρώ μονάχα το ζεστό μου χέρι στο πλευρό του. Τίποτα. Κωλοσέντονο, εγώ φταίω που σε πλένω.

Προδομένη, πατικώνω το μαξιλάρι, ανάβω το πορτατίφ, κι ανακάθομαι. Δεν με βλέπω να ξεραίνομαι πάλι εύκολα. Παίρνω το κινητό· θα καταφύγω στη συνήθη συνταγή, στην εγγυημένη παρηγοριά: θα χαζέψω τις φωτογραφίες του Τασούλη, αυτές που μου 'χε στείλει η Νάνσυ απ' το αποκριάτικο πάρτι, όταν τον είχαν ντύσει δικηγόρο (το 'χε ζητήσει ο ίδιος, ερωτευμένος με τη μάνα του, γαρ), με κουστουμάκι και γραβατούλα – να τον φας. Αλλά όσο κι αν μαλακώνει το μέσα μου χαζεύοντας τον σπόρο (κρατάει και χαρτοφύλακα – να πεθαίνεις), η σκληρότητα της αφόρητης αδικίας επιμένει: ότι δεν πρόλαβε να γνωρίσει τον συνονόματο εγγονό του.

Μια διάχυτη αγωνία με πνίγει. Σβήνω το κλιματιστικό, σηκώνομαι, ανοίγω τα παράθυρα. Η ζέστη τρυπώνει απ' τα μισόκλειστα στόρια σαν αδέσποτο γατί,

που περιμένει να κοιμηθώ για να με φάει. Συνειδητοποιώ ότι σφίγγω ακόμα το κινητό στο χέρι, και με κυριεύει η παρόρμηση να πάρω τα παιδιά, να δω αν είναι όλοι καλά. Ούτε κατά διάνοια, εννοείται – κι ας μην ήταν τρεις τα χαράματα. Η Ζωίτσα έχει ταξίδι αύριο, κι ο Πέτρος θα με χέσει, και με το δίκιο του: όταν πεθαίνει ο ένας σου γονιός μες στ' άγρια χαράματα, ο άλλος χάνει το περιθώριο για μαλακίες. Κι ούτε είναι δα πρωτόγνωρο, το δάγκωμα της καρδιάς που πρέπει να υπομείνω – δυο δεκαετίες και βάλε, έχω εκπαιδευθεί. Μάνα θα πει να είσαι ολόκληρη ένα τηλεφώνημα, και να μην πλησιάζεις το τηλέφωνο.

Σκέφτομαι να ζεστάνω ένα γάλα, μήπως με χαλαρώσει. Το Τσουκαλάκι, όταν δεν τον έπιανε ύπνος, έβαζε δυο δάχτυλα κονιάκ, κι άραζε μπροστά στην τηλεόραση, ό,τι χαζομάρα κι αν έπαιζε, και μέχρι ν' αδειάσει το ποτήρι (κρυστάλλινο, βαρύ, κιμπάρικο, ταμάμ για σατανικό μεγιστάνα σε σαπουνόπερα), αποκοιμιόταν στον καναπέ. Το 'χω ακόμα το μπουκάλι – Μεταξά εφτά αστέρων, στο κάτω ντουλάπι της κουζίνας, δίπλα στο πανάκριβο πολυμίξερ (πώς κατάφερε ο καταναλωτισμός να πείσει τόσες ανεπρόκοπες ότι ευτυχία θα πει να ψήνεις σπιτικό ψωμί;), που δοκίμασα να χρησιμοποιήσω μία φορά και κόντεψα να κόψω το ξερό μου απ' τον αγκώνα. Οποιοσδήποτε στη θέση μου, θα έπαιρνε το κονιάκ και θα το λιάνιζε – οι μικρές ώρες είναι τυφλές και κουφές. Μα εγώ δεν τολμάω να προ-

σθέσω ούτε μια γουλιά στο γάλα μου. Εδώ και πενήντα χρόνια, πασχίζω εις μάτην να συμπαθήσω το αλκοόλ. Στην Ελλάδα, αν δεν πίνεις, θεωρείσαι σχεδόν αντικοινωνικός, αν όχι σαλεμένος: Έλα, ένα ποτηράκι μόνο, για την παρέα! Είσαι φαγωμένη, μια μπιρίτσα δεν θα σε πειράξει. Έχω καταβάλει φιλότιμες προσπάθειες, ειλικρινά, αλλά ο οργανισμός μου αντιδρά λες και με τισιμπάει όχεντρα: καούρες στο στομάχι, αναγούλα, μούδιασμα στα χέρια και τα πόδια, ταχυκαρδία, φριχτός πονοκέφαλος. Όσες φορές παρασύρθηκα και μέθυσα, σε γιορτές και διακοπές, το πλήρωσα με μια δυο μέρες ελεεινής δυσφορίας, ημικρανία κι εμετό και πόνους σ' όλο το σώμα. Μπορεί να μου λείπει κάποιο γονίδιο, κι ενίοτε το ζηλεύω: πόσιμη λήθη. Αλλά δεν έχω επιλογή – η φύση μ' έπλασε ξενέρωτη.

Εξόν απ' το πιοτί, η μέση χήρα της ηλικίας μου, όταν ξυπνά από εφιάλτη και δεν βρίσκει ησυχία και νοσταλγεί τον συχωρεμένο σε σημείο ανοησίας –όταν φτάνει να μυρίζει τις χειμωνιάτικες πιτζάμες του και ν' αναρωτιέται αν η λεβάντα βρομάει στον σκόρο όπως τα σκατά στον άνθρωπο–, έχει κι άλλη λύση: παίρνει μισό χαπάκι και ξενοιάζει. Ο Πέτρος είναι της άποψης ότι σ' όλα τα σπίτια πρέπει να υπάρχει ένα ψυχοτρόπο ανάγκης –ένα ταβόρ, ένα στεντόν, ένα ζάναξ, έστω– ώστε σε περίπτωση κρίσης πανικού ή έντονου άγχους, να μη βασανίζεσαι άδικα. Το βρίσκω απολύτως λογικό, και ξέρω ότι κι η αδερφή του είχε βοηθηθεί πολύ

απ' τα φάρμακα, τότε που η Μπία είχε περάσει εκείνη την περιπέτεια με τα γυναικολογικά της – δυο τρεις μήνες αντικαταθλιπτικά, κι είχε ανακάμψει, το γιαβρί μου. Όμως εδώ η απώθηση είναι βαθιά και ψυχική: φοβάμαι τρομακτικά την απώλεια ελέγχου, το θόλωμα του μυαλού που θα μου προκαλέσει το ηρεμιστικό: σκέφτομαι ότι μπορεί να παραλύσω, ότι η απώλεια εγρήγορης θα είναι πνιγηρή κι αμετάκλητη, κι ότι ενδεχομένως το σώμα μου, όπως είναι ευπαθές στο οινόπνευμα, θα αντιδράσει εχθρικά και στο ψυχοφάρμακο, και θα σταματήσει η καρδιά μου. Προσπαθώντας να με απαλλάξει απ' τη φοβία μου, ο Πέτρος μια φορά είχε χαπακωθεί μπροστά μου, και στα καπάκια με είχε βγάλει για καφέ – να δω με τα μάτια μου ότι δεν σωριάζεσαι ημιθανής. Ωστόσο, παραμένω αμετάπειστη. Τα χάπια, στο μυαλό μου, είναι ταυτισμένα με το κακό – με τον εθισμό, τον αφανισμό: μ' αυτό που είδα να συμβαίνει σταδιακά στη δόλια την Πέρσα, και με την αδυναμία μου να τη βοηθήσω όσο ακόμα υπήρχε περιθώριο σωτηρίας.

Έτσι, μην έχοντας άμεσο γιατρικό, προσπαθώ να εξακριβώσω την αιτία της ταραχής αντιμετωπίζοντας τον εαυτό μου σαν ύποπτο σε ιστορία μυστηρίου. Όταν ζεις μόνος, κι η σκέψη σου είναι η πιο πιστή παρέα – ακόμα κι όταν δεν τη θες, και τη βαριέσαι, και τη σιχτιρίζεις–, περνάς συχνά από ανάκριση: Τι κάνεις τόση ώρα στον υπολογιστή; Τι μαλακία είναι αυτή που

βλέπεις στην τηλεόραση; Πόσα παγωτίνια θα φας, μωρή; Προς τι, λοιπόν, αυτό το χτυποκάρδι, που μ' αναγκάζει να τρίβω νευρικά το στήθος μου, σαν να καθησυχάζω ένα εγκλωβισμένο ζώακι που χτυπιέται ολοένα με τη μανία της μοίρας μου;

Η πρώτη εξήγηση δεν θέλει σοφία: γι' αυτό με σφάζει έτσι το άδειο στρώμα. Την τελευταία φορά που κανονίζαμε να μαζευτούμε όλοι μαζί, η γιορτή μάς βρήκε λειψούς κι αγέλαστους. Όπως και τώρα, η Ζωή κι η Μπία –οι κόρες, όπως τις έλεγε ο Τασούλης, ασίγαστα ενθουσιασμένος με την τύχη που του 'χε χαρίσει δύο νύφες, η μια πιο όμορφη απ' την άλλη– θα ανέβαιναν για να κάνουμε ρεβεγιόν οικογενειακώς, και τη μεθεπόμενη, δύο του Γενάρη, θα γιορτάζαμε τα γενέθλια του Πέτρου, που θα έκλεινε τα τριάντα πέντε (όσα κλείνει αύριο η μικρή: νυχοπατώντας σε ζυγώνουν οι οιωνοί). Ήμασταν μισότρελοι με τις ετοιμασίες, με το δώρο του κανακάρη μας (ένα συλλεκτικό βινύλιο του Θελόنيους Μονκ, που 'χα ξετρυπώσει στο eBay), με την ευτυχία των γονιών που έχουν το ελεύθερο απ' τα παιδιά τους να γίνουν, έστω και για μια δυο μέρες, φορτικοί με την αγάπη και τα δάκρυά τους. Το τελευταίο του βράδυ, που το νομίζαμε περαστικό, της σειράς (αχ, πόσες φορές έχω γυρίσει με τον νου σ' εκείνη τη βραδιά, για να καλέσω ασθενοφόρο, να βάλουμε τρικλο-

ποδιά στο ριζικό!), ο Τασούλης είχε φέρει απ' το σαλό-
 νι το παλιότερο απ' τα άλμπουμ με τις φωτογραφίες
 των παιδιών, απ' το '80 ως το '90: οι κρίκοι ελαφρώς
 σκουριασμένοι, τα χρώματα ξέθωρα κάτω απ' τη ζε-
 λατίνα, τα μουτράκια τους σαν ζύμη που δεν είχε ακό-
 μα ψηθεί, τα μαλλιά τους παράδεισος. Τις χαζεύαμε
 βουβά, μπουκωμένοι, ώρα πολλή, κι έπειτα ανταλλά-
 ξαμε ένα φιλί –υπόσχεση που δεν κρατήθηκε– και πέ-
 σαμε για ύπνο, και κάπου στις τρεις το πρωί ένα αδιά-
 γνωστο ανεύρουσμα στην κοιλιακή του αορτή διερρά-
 γη (έβαλα τον γιατρό να μου ορκιστεί, να μου το γράψει
 σε χαρτί με τη σφραγίδα του: Ο ασθενής δεν αισθάνθη-
 κε πόνο), κι η ζωή μου έσπασε στη μέση, σαν αυτά τα
 τούβλα που περισσεύουν στις γωνίες των τοίχων, κι αν
 κοιτάξεις μέσα τους, διακρίνεις απόφιο το σχήμα, τις
 ραβδώσεις –το δέσιμο– του χαμένου μισού.

Κι έπειτα έχεις και την αφορεσμένη την πανδημία,
 όλη η υφήλιος να λουφάζει μήνες τώρα φοβισμένη, ο
 θάνατος πρώτη είδηση και πρώτη σκέψη κάθε μέρα, με
 τις απόκοσμες στατιστικές του, τις επιμελείς του σού-
 μες, που δεν σηκώνουν αντίρρηση – πλανόδιος δανει-
 στής που χτυπάει, μπαίνει, κι εισπράττει πάντα τα χρω-
 στούμενα. Να μη σ' αφήνουν καν στο προσκέφαλο του
 ανθρώπου σου, να μην είσαι εκεί, στο πόστο σου, όταν
 ψυχομαχεί – γνώριμη απελπισία. Τον πρώτο καιρό, στην
 καραντίνα, είχα λαλήσει: πετιόμουν στο περίπτερο και
 το σούπερ, για αχρείαστα εφόδια (κατοχικός πανικός,

λόφοι κωλόχαρτο και ρύζι ως ανάχωμα στο πεπρωμένο), κι όταν γύριζα, έβαζα δυο πλυντήρια, ένα για ότι φόραγα κι ένα για τα παπούτσια – χώρια η κατάρα του Πιλάτου, να πλένω τα χέρια μου μέχρι που παπούδιάζαν τα δάχτυλα, κι ας είχα μέρες να ξεπορτίσω – και φυσικά, με κάθε μου σφυγμό, εκλιπαρούσα και ξόρκιζα τη θνητότητα: Όχι τα παιδάκια μου, γιατί είχα την έγνοια του Πετρή με τους ασθενείς του, τη Ζωίτσα που τραβιόταν από σπίτι σε σπίτι, το μωρό, εύθραυστο στο μυαλό μου σαν χορταράκι σε χωματόδρομο που τρέχουν φορτηγά, τη Νάνσυ με το γραφείο και τα δικαστήρια. Όχι, Θεέ μου, τα παιδάκια μου, αν είναι, ας σχολάσω εγώ η καλτάκα, ή ακόμα καλύτερα, κάνας άλλος. (Δέηση, εκ του δέομαι, το ρήμα της ανάγκης: με το ένα χέρι σταυροκοπιέσαι, και με τ' άλλο σπρώχνεις τον άμορφο ξένο στη φωτιά.) Και δεν λέει να τελειώσει το κακό: έχω να δω την κόρη μου από πέρσι, έχω ν' αγκαλιάσω το εγγόνι μου δυο μήνες, κι ακόμα σκέφτομαι αν θα το τολμήσω, αν θα μπορέσω να κρατηθώ. Δεν έχει και το σπίτι ένα κατάρτι να με δέσουν.

Όσο φαχουλεύω τα λασπόνερα του άγχους – ποτέ δεν ξέρεις τι θα βρεις, κι αν θα το αναγνωρίσεις –, το χέρι μου έχει διασχίσει σαν μηχανική αράχνη το κομοδίνο κι έχει γραπώσει το πακέτο που κακώς, κάκιστα, έφερα στην κρεβατοκάμαρα. Απ' τη μαύρη Πρωτοχρονιά του '14 κι εντεύθεν, έχω υποσχεθεί στα παιδιά ότι θα το κόψω, και συγκεκριμένα στον Πέτρο, που ξέρει

από πρώτο χέρι ότι παραμένω φουγάρο και μου πουλάει –δικαίως– ιατρικό τσαμπουκά, ότι κι αν είναι ανέφικτο να το κόψω, τουλάχιστον θα το μειώσω, κι ότι θ' αποφεύγω εξάπαντος το κάπνισμα στο κρεβάτι: η νικοτίνη ποτίζει τα πάντα, και στην κατάκλιση τα πνευμόνια μαζεύουν υγρό κι είναι ακόμα πιο ανυπεράσπιστα. Αλλά γι' αυτό τα λατρεύουμε τόσο, τα βρομόπαιδα – για να ισοφαρίζουμε τα ψέματα και τις προδοσίες. Επιπλέον, φουμάρω με πάθος απ' τα δεκαπέντε: δεν έχω ιδέα πώς να ζήσω χωρίς τσιγάρο στο χέρι. Κι όποτε συλλογίζομαι τη βλαπτική του επίδραση, με πιάνει παράκρουση ν' ανάψω. Τα τελευταία δυο χρόνια το 'χω γυρίσει στα γαλάζια Φίλιπ Μόρις: αφρός. Το πακέτο που κρατάω –τασάκι έφερα, ή πρέπει να σηκώνομαι;– δείχνει ένα γουρλωμένο μαύρο μάτι, κι από πάνω γράφει: *Το κάπνισμα αυξάνει τον κίνδυνο τύφλωσης*. Γκαβή θα με βρει ο Χάρος, απ' το χεράκι: *Πρόσεχε, εδώ έχει μια λακκούβα*. Όταν άρχισαν να μας φοβερίζουν με φωτογραφίες νεκροτομών στα πακέτα, νόμιζα ότι οι αυταρχικοί θεματοφύλακες της υγείας μας θα νικούσαν, και θ' αναγκαζόμουν να χρησιμοποιήσω θήκη, ταμπακιέρα, καπότα μπλε. Αλλά εξοικειώθηκα σε χρόνο μηδέν, οι φρικαλέες εικόνες έγιναν σαν τα αίματα και τα άντερα στα θρίλερ. Δεν με αφορούσαν: ο καρκίνος και το εμφύσημα ήταν κακές συνήθειες των άλλων. Και το Τσουκαλάκι, που το 'χε κόψει –με μερικές, αμελητέες παρασπονδίες– απ' το '99, τι κατάλαβε; (Δυο χρόνια

μεγαλύτερός μου, και τώρα τον περνάω πέντε. Πώς είναι δυνατόν; Θα 'πρεπε ν' απαγορεύεται.)

Τα γεράματα, όμως – αυτό, μάλιστα, αυτό είναι φόβητρο που σε ξυπνάει μες στο σκοτάδι σαν παγωμένη λεπίδα στο πλαδαρό δέρμα της κοιλιάς. Όταν πέφτεις να πλαγιάσεις, καθώς κλείνεις τα μάτια, όλα τα κρεβάτια που σε κράτησαν κάποτε σμίγουν, το παρελθόν απέχει μια απλωτή στο μισοσκόταδο, κι έπειτα, στον ύπνο, είσαι άχρονος – μα μόλις ξυπνήσεις, η αληθινή σου ηλικία (ξινός ιδρώτας, φραγμένο λαρύγγι, σάρκα χυμένη παντού, σαν δυστύχημα) σε αδράχνει. Εξήντα εφτά χρονώ: σκανδαλώδες, βιβλικό. Η ψυχή μου ενίσταται, φωνάζει: *Λογιστικό σφάλμα!* Στα είκοσι (προχτές, δηλαδή), στα τριάντα (χτες τ' απόγευμα), ο Βέγας φάνταζε πιο κοντινός απ' την εβδομηντάρα Κατερίνα. Ο Τάσος, όταν καμιά φορά μεμφιμοιρούσαμε γλυκά (η γκρίνια, όταν έχει αντίλαλο, είναι μέλι), έλεγε: *Δεν γερνάμε μόνοι μας, Μπέμπα – έχουμε μεγάλα παιδιά.* Αλλά η Ζωίτσα κι ο Πετρής ήταν σαν να υπήρχαν πάντα, να τους κουβαλούσα στην κοιλιά απ' τη γέννα. Πώς να πάψω να ανησυχώ, επειδή άργησαν λίγο να ξεμυτίσουν από μέσα μου; Κι όταν ογδονταρίσουν, πρέπει να 'μαι εκεί – θα με χρειάζονται. Ή μήπως όχι; Αυτή είναι η πικρότερη σκέψη: όσο κι αν μ' αγαπούν, ένα κομμάτι της καρδιάς τους μ' έχει ήδη ξεγράψει, είναι έτοιμο να επαναλάβει την υπνοβασία της ορφάνιας, να βρει στο άδειο πατρικό τους τα χαρτιά,

τις γονικές παροχές, τα κλειδιά, τα βιβλιάρια, που έχω ήδη, εξυπακούεται, τακτοποιήσει. Και μέσα σ' όλα, σαν παλιάτσος σε νεκρώσιμη τελετή, έχεις τη ματαιοδοξία της γριάς: ότι έχω μπαταλέψει μ' όλα τα γλυκά που τρώω, ότι η μούρη μου υπομένει τη σχεδόν προσωπική εκδίκηση της βαρύτητας: κοίτα μαγούλες, κοίτα τσαούλια, κοίτα σακούλες στα μάτια· τα μαλλιά μου, το καμάρι της νιότης μου, πέντε αραιές χούφτες άχυρο, το αλλοτινό μετάξι του μετώπου σαν ασιδέρωτο πανί (τι μου 'ρθε κι άνοιξα την κάμερα του κινητού; Φαντάσου τι βλέπουν οι άλλοι).

Κι είναι και μια άλλη απειλή που πλανιέται στον άερα, μια ανησυχία –ξαδέρφη της τρέλας– που με στριμώχνει μόνο τη νύχτα, όταν ο Θερμαϊκός κείτεται στις όχθες του ασάλευτος σαν πετρέλαιο, και το τελευταίο αμάξι της Σοφούλη ονειρεύεται στο υπόγειο γκαράζ κούρσες της Φόρμουλα 1, κι η αναπνοή μου γίνεται θόρυβος, και νιώθω ολομόναχη στον κόσμο, λες κι έχασα για δυο λεπτά τη Δευτέρα Παρουσία.

Δεν έχω μιλήσει ποτέ σε κανέναν για τον φόβο αυτό που με στοιχειώνει από μικρή – ούτε στον άντρα μου, ούτε στα παιδιά μου, ούτε στην αδικοχαμένη κοληγή μου, ούτε στους φίλους που απόκτησα με τα χρόνια σαν όμορφες ρυτίδες. Δεν ξέρω καν πώς να τον περιγράψω: υπαρξιακή ανασφάλεια, δεισιδαιμονία της

ευτυχίας, μεταφυσικό ρίγος; Έχει να κάνει με τις συγκυρίες που συνθέτουν τη ζωή μου, και με το πόσο εύκολα, ύπουλα κι ανύποπτα θα μπορούσε να μ'είχε διαγράψει –ή μάλλον προσπεράσει– η πραγματικότητα. Αν η μάνα μου –εικοσάχρονη μοδίστρα– το μεσημέρι της 30ής Οκτωβρίου του 1944, ημέρας απελευθέρωσης της Σαλονίκης, δεν είχε σκοντάψει, σπρωγμένη απ' τη λαοθάλασσα, λίγα μέτρα πριν τον Λευκό Πύργο, και δεν είχε πέσει στην αγκαλιά του εικοσιεξάχρονου πατέρα μου –ράφτη με δικό του ραφτάδικο στην Αγίου Μηνά–, οι δυο τους, παρά τα νιάτα και την κοινή τους εργασία, μπορεί να μην είχαν ανταμώσει ποτέ. Κι εγώ; Κι εγώ; ρωτάω όταν το σκέφτομαι, ενώ τα σωθικά μου συστρέφονται σαν φίδια. Το εγώ δεν θα υπήρχε, με το νόημα που του έδωσα – καμιά Κατερίνα: στη θέση μου, άλλη, άλλος. Και μόνο στην ιδέα, τρέμει το σαγόνι μου, γυρνάω σ' εκείνη τη θριαμβική Δευτέρα, εννέα χρόνια πριν τη γέννησή μου, και σαν γλάρος του Χίτσκοκ βουτάω στην κοσμοσυρροή της Παραλίας, να βεβαιωθώ ότι η κυρα-Λένη (Ελενίτσα ακόμα) θα τρέξει στη σωστή κατεύθυνση, ότι το τακουνάκι της θα χωθεί στην κρίσιμη, ελαφρώς ανασηκωμένη, πλάκα του πεζοδρομίου, κι ότι ο Θωμάς θα στέκει στο κατάλληλο σημείο, φάχνοντας τα σπύρτα στην τσέπη του ντριλινου παντελονιού του, για να υψώσει εγκαίρως τα μπράτσα και ν'αρπάξει την ολόξανθη γαλανομάτα που πέφτει, πέφτει στην αγκαλιά του μ' ένα επιφώνημα τρομάρας και χα-

ράς, ώστε ένα απόγευμα του κοινού τους μέλλοντος –2 Απριλίου του '53– να υπάρξω αναπόδραστα.

Κι αν την Κυριακή εκείνη, 8 Μαΐου του '77, δεν είχαμε βγει με την Πέρσα για φραπέ και σεράνο; Αν δεν είχαμε καθίσει στον Νίκο, στο ακριανό τραπεζάκι, εκεί που έναν χρόνο αργότερα τριάντα εφτά άνθρωποι θα καταπλακώνονταν στον μεγάλο σεισμό, κι αν δεν είχα ντυθεί, χωρίς κανένα λόγο, από νεανική ευφορία και μόνο, στην τρίχα; Αν δεν φορούσα κόκκινο μίνι με ασορτί πλατφόρμες και φιλό αμάνικο πουκαμισάκι από λευκό λινό, ανοιχτό στο στήθος, το μαλλί, βουρτσισμένο τρία τέταρτα, ως τη μέση, ρόδινα γυαλιά ηλίου – αν δεν ήμουν κεφαλογυρίστρα, τουλάχιστον για ένα κεφάλι με πυκνά μαύρα μαλλιά ως τους ώμους; Αν ο Τάσος δεν είχε βγει εκείνη την ώρα ακριβώς για να παίξει ένα προπό, αν είχε διαλέξει άλλο πρακτορείο, κι όχι αυτό στην Ιπποδρομίου, κι αν, γυρνώντας στην γκαρσονιέρα του στη Δαγκλή, δεν είχε κάνει στάση για έναν ντουντουρμά χωνάκι; Αδιανόητο! Τα δάχτυλά μου πετιούνται στο γερασμένο μου πρόσωπο: να βαφτώ, να βάλω κραγιόν, άρωμα *Je reviens: Βιάσου, σουλουπώσου*, αν δεν είσαι εκεί στην ώρα σου, όταν μπει το μελανούρι με την άσπρη καμπάνα και το χακί κασκορσέ του φαντάρου, θα χάσεις κοντά σαράντα χρόνια ευτυχίας!

Κι η ανατριχίλα, άπαξ κι αρχίσει, δεν σταματά, απλώνεται ολοένα, κισσός που απειλεί να εξαφανίσει με τα μαύρα φύλλα του το δέντρο της ζωής μου: γιατί ακόμα

και με τον Τάσο, στο ίδιο σπίτι, στον ίδιο καναπέ, στο ίδιο κρεβάτι και στο ίδιο χαλί, οι δυο μας αγκαλιά την ίδια ξέπνοη στιγμή, κάτι αόρατο μπορεί ν' άλλαζε τα πάντα: ένα σπερματοζωάριο πιο γρήγορο, στο φώτο φίνις, απ' το σωστό. Η λογική παλεύει μάταια ν' ακουστεί απ' την εξορία της: *Αν είχες κάνει άλλα παιδιά, δεν θα ήξερες τα τωρινά σου, θα τα λάτρευες το ίδιο, δεν θα 'νωθες την έλλειψη των αγέννητων.* Αλλά όχι, κόβω το κεφάλι μου, πάντα κάτι θα κούτσαινε στην καρδιά μου όταν τα χάιδευα, θα ζούσα πάντα με μιαν αποθυμιά σαν τρίχα στο στόμα, μόνο τα δικά μου, ο Πέτρος κι η Ζωή, ήταν καμωμένα από τέτοιο φως – και παραλίγο, ακόμα κι αν εκτελούσα όλες τις κινήσεις μου πιστά, μπορεί, από μια κυτταρική ζαριά, να τα είχα χάσει!

Σβήνοντας το τσιγάρο – πότε το άναψα; Πότε το κάπνισα; Είμαστε, άραγε, τα άφιλτρα ενός θεριακλή Θεού;– νιώθω τη σιγουριά του εαυτού να επανέρχεται. Η αγωνία κυλά και πέφτει από πάνω μου, τοξίνη στον ιδρώτα. Τα αποτυπώματα που μόλις άφησα – η κάπνα στον αέρα, η γόπα στο τσαλακωμένο αντισηπτικό μαντηλάκι, ο βήγας (σάλπισμα της φετινής Ιερικούς)–, όσο κι αν είναι ταπεινά και φευγαλέα, με στεριώνουν γερρά στην κρεμαστή γέφυρα που ονομάζουμε παρόν. Οι φωτογραφίες στο κινητό – πρωτότυπες και σκαναρισμένες από άλμπουμ– είναι αδιάφυστες: *Ορίστε, όλοι στη θέση τους, καμιά σύμπτωση δεν παραλείφθηκε. Είσαι η Κατερίνα που πρέπει.*

Παρότι ξυπνάω πάντα στις εφτά νταν από μόνη μου, βάζω τρία ξυπνητήρια απανωτά, ανά δίλεπτο· έχω κάτι τελευταίες ετοιμασίες, και πρέπει να κατέβω στην αγορά για το δώρο της μικρής. *Το κορίτσι μας, Τσουκαλάκι, το μωρό μας, κλείνει τα τριάντα πέντε!* Η αδημονία φτερουγίζει, λάμπει, φυλλομετρά με μανία το παλίμψηστο των ενθουσιασμών: πρώτη μέρα στο σχολείο, διακοπές στο Λιτόχωρο, σινεμά –*Αυστηρώς ακατάλληλον*– στη ζούλα (*Ο καουμπόης του μεσονυχτίου*), πρώτη φορά γυμνή στην ανήλιαγη γκαρσονιέρα του νεαρού οδοντογιατρού που με σκεπάζει με το σώμα του σαν μελαψό σφράγισμα. Κι απορώ που ξαγρυπνάω, με τόση χαρά!

Σβήνω το πορτατίφ, και τη στιγμή που γέρνω το κεφάλι, σκόρπιες αισθήσεις κι εικόνες του ονείρου αναδύονται, στάλες πικρής κολόνιας που πότισε το μαξιλάρι: κάποιον ικέτευα, κάποιος ήταν μαζί μου: μια γυναίκα – το στοιχείό της φυλακής.

Στον ύπνο είμαστε άλλοι, δίχως όνομα.

Κοιμήσου, Κατερίνα.